

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Wien V., Margaretenplatz 7
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Zinkovský Josip, Wien
V., Margaretenplatz 7.

Lisi

za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrletno: K 5000.—

Za Jugoslavijo

četrletno: 25 Din.

Posamezna številka 700 kron.

Leto III.

Dunaj, 1. avgusta 1923.

Št. 31.

Prevrati.

Skoro nekrvavi prevrat — bilo je samo okrog 600 žrtev —, ki so ga pred kratkem izvršile opozicijske stranke s pomočjo makedonskih komitašev in s podporo ter vednostjo kralja Borisa na Bolgarskem, je najjasnejši dokaz, da razmere v povojni Evropi, posebno na Balkanu, še daleč niso urejene ter bo treba čakati še leta in leta, da se popolnoma uredi. Balkanske države bi se same med seboj mogoče kmalu pobratile, ako bi posamezne evropske države ne imele dobiček od tega bojnega razpoloženja in ga ne podpirale moralno in materialno. V bolgarskem primeru se ne gre samo za nasilno spremembo vlade, temveč za čin, ki ima v sedanjih razmerah lahko dalekosežne posledice tudi na zunanje. Bivši ministrski predsednik Stambolijski je predstavljal pred Evropo v zunanji politiki izrazito in določeno smer; njegovi sedanji nasledniki se dele v nazorih tako glede zunanje kakor notranje politike. Eni so za politično smer Radoslavovo in Ferdinandovo, drugi pa pričakujejo večji uspeh od srednje politične poti, po kateri je hodil kabinet Malinova. Zunanja politika Stambolijskega je bila usmerjena v celoti na izpolnitev mirovnih obvez Bolgarske in dobro sožitje s soslednjimi državami, predvsem z Jugoslavijo in Rumunsko. Stambolijski je bil prvi, ki je začel radikalno izvrševati mirovne zaveznosti, kar je spoznala tudi Velika antanta, ki je zelo znižala reparacijsko svoto. On je prav dobro vedel kaj koristi njegovemu kmetu, poznal je pa tudi dobro notranji položaj Bolgarske in videl, da se bo mogla država razvijati in napredovati samo tedaj, ako bo živela v dobrih odnošajih s sosedi.

Zastopniki nove vlade so proglasili sicer že takoj po prevratu, da hoče vladati sporazumno z zavezniki, ali prevrata so se udeležili v veliki meri tudi makedonski komitaši (begunci iz Makedonije, ki pripada sedaj Jugoslaviji), ki značijo vrhunec nacionizma in ne prestando nevarnost konfliktov z Jugoslavijo (komitaši hočejo, da pripadne Makedonija Bolgarski), ki lahko privedejo bolgarsko vladno na pot, po kateri ne bi hotele stopati niti povojne vlade. Gotovo je toliko, da nova vlada v Jugoslaviji nima zaupanja in bodo vsled tega v Jugoslaviji in Rumunski mnogo pridobile nacionalistične in militaristične stranke. Beogradski listi so pozivali vladno na intervencijo v Sofiji ker ni gotovo, da izvrši sedanja Bolgarska kako neprijateljsko dejanje. Do diplomatskega posredovanja ni prišlo, tudi ne do oboroženega, ker je prevladal razum in protivojno razpoloženje, ki stremi za gospodarskim zblizanjem in gospodarsko obnovo Evrope.

Pri bolgarskem prevratu je zanimiva ena posebnost, katere dalekosežnost daleč presega bolgarske meje. Zmaga nasprotnikov Stambolijskega je bila omogočena samo vsled tega, ker je šla prevratnikom na roko vojska, da je bila Stambolijskemu čez noč vzeta možnost uspešnega oboroženega odpora. Zelo podobno se je pred meseci odigral prevrat v Italiji: Mussolini, fašisti in armada s kraljem. Čeli fašistovski prevrat bi se končal kot kaka žalost, ako bi ga ne podpirala vojska. Sploh je bilo celo vodstvo vojske takšno, da je pospeševalo prevrat, in kralj je bil preboječ, da bi se sam postavil na podlagi ustave proti fašistovskemu nasilju, zato je bila fašistovska zmaga nad Rimom v resnici prav lahka.

Iz teh dveh državnih prevratov, kakor tudi iz drugih, ki so se pripetili v zadnjih letih,

sledi, da je mogoče v moderni državi računati na srečen izid državnega prevrata samo v slučaju, ako pridobe prevratniki na svojo stran prej vojsko. Zato v zadnjem času prevrati tudi niso nikdar naperjeni proti vojski, temveč se izvršujejo s pomočjo vojske ali vsaj z njeno dobrovoljno nobenostranostjo.

Prevrat, ki so se izvršili po vojni, so več ali manj nekrvavi. Zadovoljijo se običajno s tem, da vržejo vladno proti kateri so naperjeni, nje zastopnike pa polove in posade v ječo. Zato te nasilne spremembe vlad tudi ne moremo imenovati revolucije. Zgodovina razume pod besedo revolucija čisto nekaj drugega, namreč boj mase z orožjem v roki proti oboroženi sili, proti vojski. Lep primer revolucije nam daje francoski revoluciji l. 1830 in 1848 v Parizu.

Končno se nam vsiljuje še vprašanje, ali so sedaj sploh na mestu politični prevrati. Ko obstoja skoro v vseh državah splošna volilna pravica in se morejo potlačiti demokratične svoboščine samo za kratek čas, od volitev do volitev, kadar si izberejo volilci nove zastopnike, ako so prvi kratili njih svobodo in jim krajšali pravice. To je zakonita, najpravičnejša in najlažja pot, ako je narod zrel.

Slovenske šole na Koroškem.

Slučajno nam pride v roke nek spis o slovenskem šolstvu na Koroškem; spis brez naslova in podpisa, a vendar nekako pomenljiv, ker opisuje to stvar kakor si jo mislijo naši nemški sosledje. Bržkone je spis iz peresa nemškega učitelja, ki pa razmer v slovenskem delu ne pozna. Ko bi o našem šolstvu odločevali pedagogi, strokovnjaki, davno že bi bilo vse povoljno uravnano, a ko je vsa zadeva le v rokah politikov, ne moremo priti do miru. Dotični pisatelj bo bržkone bral tudi te vrste in njemu in drugim bralcem naj služi tole v pouk:

Spis pravi: Na Koroškem odločujejo o šoli občine, torej ni mogoče zabraniti slovenske šole. — Žalibog ni tako. Za Slovence na Koroškem se postave čisto po svoje razlagajo in če je kaj v deželi postavno, stem še dolgo ni postavno za Slovence. Pred 4 leti so mnoge slovenske občine zahtevale slovensko šolo, nemška šolska oblast je stvar izročila nemškim poslancem in ti so nabrali nekaj protipodpisov. Ljudstvo je proti, se je zdaj reklo in peticije so se vrgle v koš...

Potem trdi spis: Na Koroškem se šol ni spreminjalo. Žal, da tudi to ni resnica: spreminjalo se je in sicer zelo na slabše, ko so se vse šole severno od Drave, ki so bile pred 30 leti še dvojezične, spremenile v popolnoma nemške.

O Št. Jakobu se trdi v spisu, da se je na „željo tamošnjega ljudstva“ v pomladi 1922 šola spremenila v dvojezično.

Pisatelj naj nam pove, kedo je na Koroškem „ljudstvo“! Mi to besedo poznamo in vemo, da je to povsod le naša nemškutarija. V Št. Jakobu pa se je napravila v Področici nemška uradniška kolonija in zdaj naenkrat je ljudstvo tudi v Št. Jakobu nemško! Mi pa le mislimo, da so ljudstvo v prvi vrsti ljudje, ki polnijo ob nedeljah cerkev in plačujejo davke, ne pa družba državnih uradnikov, ki se nekje po potrebnem ali nepotrebnem naselijo.

Potem bi pisca vprašali, ali ve, kaj na Koroškem pomeni v šoli besedica „gemischt-sprachlich“ (dvojezičen)? Nemec, ki ne živi na Koroškem, ne more imeti pojma o tem švindlu, o ti slepariji, ko se govori o dvojezičnih šolah,

pa se v osemletni šolski dobi poučuje sedem let in deset mesecev v vseh predmetih popolnoma nemški.

Dopis trdi, da se šola v Velikovcu ni mogla otvoriti, ker je premalo učencev, ki bi hoteli vanjo. Ali je pisatelj že zanaprej pisal o novootvorjeni šoli v Št. Rupertu? Ne vemo. Pribijemo v zanaprej že to, da je bilo v šent-rupertski šoli vedno otrok dovolj za štiri razrede; zakaj se je ta šola zaprla? Zdaj bi se ne čudili, če bi ne bilo dovolj otrok, kajti učitelj je šola in čebela ne gre v osji meh, četudi osa vedno sili v čebelni panj. A zato ne obupamo: Nekoč so naši Nemci naprej trdili, da se mora otrok učiti nemški, ker sicer ne bo prišel na svet naprej, zdaj pa le že vemo, da se s samo nemščino nikamor ne pride, in če nam Nemci vsaj že nekaj ponujajo, tudi to prihaja že iz tega spoznanja. Tembolj pa se mora Slovenec zavedati, da biti Slovenec nobena sramota ni, kakor so naše otroke v šolah zdaj učili skoro vsi učitelji kar že 50 let sem. Tista blodnja, da se moramo vsi ponemčiti, da čimprej pridemo v pruski raj, se je tudi razblinila v prazen nič. Slovenec naj se zaveda, da je svet odprt le njemu in kmalu bodo prihajali Nemci, trgovci in obrtniki učiti se slovensčine. Torej malo potrpiamo tudi, to bo še drugače.

Naši dijaki.

Sloveči angleški pisatelj Ruskin pravi, da je največji zaklad, ki ga Bog daje narodu talent, nadarjeni sinovi, nadarjene hčere! Vse-povsod zmaguje končno duh: nadarjeni gospodar bo bolj gospodaril, kakor drugi, nadarjenemu trgovcu bo v enakih razmerah trgovina prospevala, ko bodo drugi propadali, nadarjeni zdravnik bo uspešno zdravil, ko bodo drugim bolniki umirali. Bog Slovencev v tem ni prikrajšal. Pesnik pravi: „Sreča te čaka, um ti je dan, našel jo bodeš, če nisi zaspan!“

Dosti imamo med svojimi otroci nadarjenih, da bi mogli oskrbeti ljudstvo z zdravniki, sodniki, odvetniki, a žalibog vidimo zlasti današnji v teh službah vsepovsod le tujca. Seve! Nemec stanuje v mestu in lahko pošlje svoje otroke v šole, Nemec je trgovec, je večji posestnik, je obrtnik, kapital je več ali manj v nemških rokah: ti ljudje lahko pošiljajo svoje fante v študije. Mali naš kmet pa mora računati: pičli so njegovi dohodki, in povpraševati se mora, ali zamore toliko let nositi toliko breme radi enega fanta, ko je treba oskrbeti tudi druge? Vrhutega pa še naše nesrečne šolske razmere, ki jih dunajski Nemci sami označujejo kot „Analfabetenzucht!“ Sicer so urad. mesta v Avstriji vsa zasedena in stara mamka država ne more več naprej dojeti tolikega števila ljudi. Le to dejstvo nam naj bo povod, da tem bolj skrbimo in pazimo, da nam vseh mest med našim ljudstvom ne zasede tujec. Kajti ti bodo tembolj silili med nas, čim manj je služb med Nemci, učili se bodo končno morebiti par mesecev slovenski, pa bodo trdili, da so jezika zmožni! V teh razmerah je naša nujna dolžnost, izbirati in podpirati fante, ki gredo v srednje šole, seve tudi dekleta, ki pojdejo študirat.

Predvsem pa je treba obračati vso pozornost na naš duhovniški naraščaj. Seve da za ta stan ni vsakdo, treba je posebnega poklica. A ta stan ponuja službo takoj vsakomur, ki dovrši študije, tu ni treba čakati, tu ni treba šele prositi mesta, stotine služb čaka na človeka, ki ga ni. Že pred vojno smo hudo čutili pomanjkanje duhovnikov, a to pomanjkanje je postalo

za nas pogubno, odkar je odšlo nad 25 naših duhovnikov pri državnem polomu iz dežele. To je tako huda rana v verskem, narodnem in socialnem oziru, da bomo propadli, ako si ne prizadevamo z vso silo, čimprej zamašiti to vrzel, zavezati to žilo, ki nam naprej krvavi. „Udarim pastirja in razpršile se bodo ovce,“ velja tudi tu. Slovenci smo bili versko trden in politično zanesljiv element v deželi, zapadli bomo pravemu neredu in potujčenju, če ljudem ne damo kmalu duhovnikov in poštenega dušnega pastirja.

Naša doba ni doba duhovniških poklicev: slabo je duhovnik plačan, a to ne de nič, vse ga sovraži, tudi to ne de nič, je pač duhovnik tudi neko znamenje, kateremu se nasprotuje. To bi naših mladeničev od duhovniškega poklica ne zavračalo; zavračaje jih brezverski duh na šolah! Zato je škof Jeglič ustanovil v Št. Vidu semenišče in gimnazijo, pri nas je škof Kahn postavil Marijanišče, da bi se bila postavila tudi gimnazija, ni bilo sredstev in ljudi. In vendar tudi tu ne boide, če ne pridemo do svoje šole, do katoliške gimnazije. Kaj pa se zdaj stori, da se opomore pomanjkanju duhovnikov? Letos je prišlo k sprejemnim izkušnjam v gimnazijo 34 fantov, ki so hoteli vstopiti v Marijanišče: iz Velikovca in Pliberka so bili 4, z Rožne doline 3, iz Celovca in okolice 5, iz Beljaka in okolice 2, iz Spodnje Ziljske 4. Iz teh številsk se vidi, da se Slovenci zopet gibljejo. Ali od fantov, ki so se zglasili, jih je 5 padlo in to so bili ravno sinovi kmetov, ki niso bili dosti za skušnjo pripravljeni. Treba je povdarjati, da se mora pri sedanjih razmerah pravočasno poskrbeti, za pomožni pouk tistim otrokom, ki pojejo v študije, ne šele par mesecev pred skušnjo. Ko ni slovenskih učiteljev, ki bi se ti nalogi posvetili, ne pojde drugače, kot da to delo prevzamejo duhovniki kot del svojega dušnega pastirstva. Naj se stariši pravočasno zglasijo in potem bi se naj priredili posebni kurzi ob nedeljah za par far skupno.

Treba bo tudi boljše poskrbeti za podpore, nego se je skrbelo doslej. Zavodi kakor Marijanišče silno težko izhajajo s svojimi sredstvi, in če bi ne bilo podpor iz Amerike, bi se morali že davno zapreti. A še potem preostaja za stariše silno breme. Ta grozoviti strošek se starišem naloži za 12 let studij, in vendar sin ne študira za svojo družino, marveč za ljudstvo! Duhovnik, zdravnik, odvetnik, sodnik bodo služili ljudstvu, zato pa je ljudstvo dolžno pomagati. Ljudje naj pomagujejo po farah študentom in študentinjam. Vsaka župnija naj bi podpirala svoje, kjer pa ni študenta, naj se pomaga potom društev drugim. Zlasti Marijine družbe naj bi se zavzele za to versko in narodno dolžnost.

Marsičesa potrebuje, a vzgajanje inteligentnega naraščaja je ena prvih naših potreb. Če bomo imeli slovenskih duhovnikov, zdravnikov, odvetnikov, učiteljev, bomo brez težave zavrnili vse napade verskega in narodnega nasprotnika, če inteligence ni, moramo prej ali sleje popolnoma propasti.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija.

H generalnemu kontrolorju, kontrolorju Narodne banke in kontrolorju državnih železnic dobimo četrtega kontrolorja, kontrolorja za tobačno režijo, ki bo Italijan. Polagoma bomo plačevali davke za same kontrolorje. Tirolski deželni zbor je sklenil vpeljati za volitve v deželni zbor volilno dolžnost proti glasovom socialistov.

Poslanec J. A. Klimeš o avstr. manjšinah. V dunajskem deželnem zboru je bil stavljen predlog, da se zniža število mandatov vsled štedenja od 165 na 120. K besedi se je oglašil tudi češki poslanec Klimeš, ki je rekel med drugim: Ne motim se, ako pravim, da je novi volilni zakon naperjen predvsem proti nam. Avstrijska volilna geometrija je sestavljena na tak način, da se dokaže zunanemu nepoučenemu svetu nemška enotnost Avstrije, čeravno tvorijo 15% prebivalstva Slovani. Ne samo na Dunaju in na Sp. Avstr., temveč cela Avstrija je pronicana s slovanskim življenjem v toliki meri, da se v enojezičnosti naše države ne da govoriti. Na Sp. Avstr. ni občine brez nastanje-

nih Čehoslovakov, na Dunaju ni 5% čistih Germanov, ali tudi v ostalih avstr. deželah broji nenemške duše do stotisočev. Kompaktno živijo Čehoslovaki na Moravskem polju, kjer imajo v več občinah večino, na Gradiškem je 72 občin hrvatskih in na Koroškem je najmanj 120.000 avtohtonega slovenskega prebivalstva. Slovani smo lojalnejši in dosti bolj avstrijski patrijoti kot Nemci, ker ne škilimo preko granice, temveč hočemo samostojno avstrijsko republiko. Lahko nas obsodite k političnemu brezdelju ali ne morete zabraniti, da ne bi postali mednarodni činitelj. Kot redni člani avstrijske lige Društva narodov smo dobili zvezo s celim svetom, in ker nam odvzimate možnost izražanja želj in pritožb med nami, bomo to storili pred širšim forumom in naše delo vam bo potem toliko neprijetnejše. Čehi so glasovali proti predlogu.

Nemčija.

Nemška marka pleše smrtni ples, hitreje, nevzdržno, in z njo vred drevi Nemčija v prepad. Vrednost marke pada v uprav tajinstvenem tempu. Mrzlico propadanja spremlja davče pomanjkanje bankovcev. Pred državno banko se gnetejo kurirji vseh berlinskih bank ter v zavojih, kovčegih in na vozičkih odvažajo velike svežnje bankovcev. Žalostno stanje dovolj označuje dejstvo, da se te dni natisne množina pet- in desetmilijonskih bankovcev, ki bodo le kratko dobo v prometu. Doslej je s tiskanjem bankovcev zaposlenih že nad 60 tiskarn, a državna banka mora še dnevno angažirati nove. Draginja narašča blazno, skoro vsako uro. V mestih in industrijskih centrih postaja položaj jako opasen. V Berlinu vlada med širšimi sloji veliko razburjenje. Na tržiščih se vrste vedno burnejši prizori. Policija posveča največjo pozornost živinski trgovini in je zaplenila že velike množine goved v vrednosti mnogo milijard. Še večjo nevarnost povzroča vedno ostrejši spopadi med nacionalisti in komunisti. Za preteklo nedeljo so napovedali po vsej državi protifašistovski dan. Vlada je imela velik strah, da bi ta dan ne prišlo do resnih spopadov. Zato je prepovedala vsa zborovanja na prostem in pripravila močne vojaške oddelke v večja mesta. Razen v Potsdamu, kjer je bilo 5 mrtvih in nekaj ranjenih, je potekel ta dan po celi državi mirno. Na drugi strani se majo pozicija Cunove vlade. Opozicija tako narašča, da bo Cunova vlada podala najbrže že ta teden svojo ostavko. Komunisti zahtevajo diktaturo proletarijata po ruskem vzorcu.

Reparacijsko vprašanje.

Francoska in Belgija ste Angleški odgovorili. Obe noti ste sicer različno sestavljeni, vendar se vsebinsko ne razločujeta dosti. Obe državi ne stopita prej v pogajanja z Nemčijo, predno ne konča s pasivnim odporom in ne izpraznita Porurja pred plačilom zadovoljive reparacijske svote. Misli so sedaj izmenjene in treba bo iskati poti, ki vodijo do cilja, ki bodo vedle do spremembe v reparacijskem vprašanju.

Lozanska konferenca je bila 24. julija slavnostno zaključena s podpisom mirovne pogodbe s Turčijo. Lozanska mirovna pogodba je vrgla v vodo sevresko mirovno pogodbo, ki so jo diktirale velesile Turčiji. V tem slučaju imamo prvič beležiti zmago premaganca nad zmagovalci. Krive so temu antantne države same, ker so hotele oškodovati Francijo pri zasedbi Porurja in reparacijah, da je žrtvovala Francija sicer interese svojih državljanov v Turčiji ali primogla s tem do hitrega zaključka v škodo sebi kakor v škodo Angleške, Italije in Grčije. Glavni uspeh Turčije je v tem, da ji ne bo treba odplačevati Francoski bonov v zlatu in da lahko zasede Carigrad takoj po sprejetju lozanske mirovne pogodbe od strani angorske skupščine. Turčija se odveže vsakega plačevanja kakoršnihkoli reparacij, dolgovi Turčije velesilam se razdeli med njo in njenimi nasledstvenimi državami in tudi nobenih zasedbenih stroškov Turčija ne bo plačala. Inozemci v Turčiji ne bodo uživali več nobenih predpravil. Svoj del dolgov odplačuje Turčija velesilam v papirnati valuti. Lozanska mirovna pogodba ima sledečo vsebino: Šest tednov

po ratifikaciji bodo angleške, francoske in laške čete zapustile Carigrad in Čanak. Nové turške meje bodo sledeče: Napram Bolgariji: Od izliva Resvaje do točke na Marici, kjer stikajo turško, grško in bolgarsko ozemlje. Napram Grčiji teče meja po dolini reke Marice vzhodno od Karagača in potem ob Marici do Egejskega morja. Vprašanje Mosula pride pred Društvo narodov. Od otokov dobi Turčija Imbros in Tenedos, Grčija pa: Lemnos, Samos, Chios in Samotrake. Prevoz skozi Bospor in Dardanele je svoboden. Kapitulacije se odpravijo. Narodne manjšine bodo zaščitene po vzoru manjšin na Češkem in na Poljskem. Turčija mora prositi za sprejem v Društvo narodov. Jugoslavija, Češkoslovaška in Amerika lozanske mirovne pogodbe niso podpisale. Med Jugoslavijo in Turčijo obstoja že iz leta 1913 neka pogodba, ki je še vedno v veljavi, Češkoslovaška ni na tem vprašanju neposredno prizadeta in z Ameriko so se med vojno prekinili samo diplomatski odnosi. S tem se začne na Balkanu nova faza zgodovine, kateri nihče ne ve, kakšna bo

MI IN ONI

Kulturen škandal. Mnogo vojakov je pokopanih na pokopališču pri „Anabichnu“. Ob vsaki priliki se jih spominjajo naši kulturni (!) Nemci in blebetavi nemškutarji jih slave kot „Helden“, in tudi pokopališče imenujejo vedno le „Heldenfriedhof“. Nikdar nam ne prihaja na misel, da bi skrunili spomin padlih vojakov. Naj počivajo v miru. Vedite pa Vi vsi, ki spite tam za Celovcem, da se Vam godi, kakor nam koroškimi Slovencem. Pozabljeni ste, plevel rase po Vaših gomilih, le prazne in hinavske besede še imajo merodajni krogi za Vas, ravno tako kakor za nas koroške Slovence. — Škandalozno stanje „Heldenfriedhofa“ nam kaže naše Nemce, „heimatverräter“, „deutschgesinnte“ itd. v pravi luči. Daleč, daleč pod Balkan še spadajo.

„Ein sittliches Verbrechen.“ Zdaj se večkrat zgodi, da potujejo Nemci iz Nemčije po naši deželi. Ni davno tega, kar sva govorila z izobraženim Nemcem iz Saškega. Govorila sva tudi o šoli in se je zelo čudil, kako morejo na naših šolah poučevati učitelji, ki ne znajo ljudskega jezika. Pravil sem mu, kako se na naših šolah zanemarija pouk v materinščini. Da se otroci sploh ne naučijo slovenskega kulturnega jezika (kakor je imenovani Nemec imenoval pismeno slovenščino). Da se ne navadijo niti slovensko čitati. Da se vse to godi namenoma, ker hočejo naše otroke s pomočjo šol ponemčiti. Tedaj je rekel Nemec dobesedno: „Es ist ein sittliches Verbrechen, einem Volke seine Sprache zu rauben“. (Zločin je oropati ljudstvu njegov jezik.) In še je rekel: „Otroci bi se morali vsaj tri leta poučevati v materinščini, ali pa, in to je najmanj, kar se mora zahtevati, vsaj dve leti, predno se začno učiti tujega jezika“. — Še so pametni in pravični ljudje na svetu. Pravični Nemci pravijo, da bi se naši otroci morali najmanj dve leti poučevati samo v slovenščini, predno se začno učiti nemško. In da so zločinci (verbrecherji) oni, ki ponemčujejo naše otroke in naše ljudstvo na Koroškem. Imenovani Nemec je tudi pravil, da po njegovem mnenju ni v nobenem drugem jeziku toliko in tako različnih narečij, kakor v nemškem jeziku. In da se Nemci morejo razumeti med seboj le, ker se v šoli nauče nemškega književnega jezika. Naši Nemci in njihovi kimovci pa vedno gonijo staro oslarijo, da se naši otroci slovensko že doma nauče in se jim v šoli ni treba več slov. učiti. Če bi to veljalo, zakaj ne hodijo Nemci v same francoske in angleške šole, saj nemško se že doma naučijo.

DOMAČE NOVICE

„Grüss Gott.“ V dopisu iz Globasnice smo brali, da je otrok, vprašan, zakaj nemško pozdravlja, odgovoril: „Naš oberlerar so rekli, da moramo nemško pozdravljati, drugače sploh ne smemo“. Kdo ima večjo pravico do otrok: starši ali učitelji? Ali imajo učitelji sploh pravico, da otrokom prepovedujejo slovensko pozdravljati? Prvo pravico do otrok imajo

starši, učitelji so le namestniki starišev. In nemogoče je, da bi namestnik imel večje pravice nego tisti, ki ga nadomestuje. Učitelji imajo v šoli oblast nad otroci kot namestniki starišev, četudi to oblast žalibog večkrat zlorablajo, n. pr. tedaj, ko otroke kaznujejo, če med seboj slovensko govorijo. Še pred kratkim je bilo slišati, da je na neki šoli učitelj otroke zaprl, ker so med seboj slovensko govorili. To je škandal! A zunaj šole imajo prvo besedo pri otrocih njihovi stariši, tako tudi glede pozdravljanja. Torej učitelj sploh nima pravice, če otrokom reče, da morajo nemško pozdravljati in da drugače sploh ne smejo. Če se učitelji ne zavedajo, kako daleč segajo njihove pravice do otrok, naj jim stariši enostavno povejo, da si svojih naravnih pravic do svojih otrok ne dajo kratiti in da bodo oni določevali, v katerem jeziku bodo njihovi otroci pozdravljali.

Od nekod. (Užaljeni „mladi Korošci“.) V okolici Grabštanja se nahaja šola, v kateri poučuje med drugim tudi učiteljica iz Kočevja, torej Kranjca. Ker pa je postopala ta učiteljica z otroci bodisi upravičeno ali neupravičeno zelo strogo, so sklenili užaljeni „mladi Korošci“ maščevanje proti svoji učiteljici. In maščevali so se na ta način, da so prinesli nekega dne v šolo zelene listke, ki so jih bili hranili še iz časa plebiscita in na katerih je bilo natisnjeno „Ven s Kranjci“ in „Hinaus mit den Kärnern“. Te listke so nalepili po šolski sobi, kajpada na veliko jezo učiteljice — otroci nemških starišev. Iz tega slučaja razvidimo, kako pravilno razume naša šolska mladina heimatdienstov nauk „Kärnten den Kärnern“. Bravo, le tako naprej! Je še mnogo za čistiti!

Bauernbund na delu za jesenske volitve. Akoravno volitve v deželni zbor in narodno skupščino še niso razpisane — določene so bile baje na 21. oktobra — začnajo naši Bauernbündlerji po nekaterih občinah že sedaj z agitacijo. Spravili so se zlasti na lov na naše glasove, ker bi radi pri našincih „noter pripravili“, kar bodo na drugi strani zgubili. Ne verjamemo, da bodo imeli veliko sreče, četudi se trudijo in hočejo z zgovornimi besedami dokazati, kako potrebno bi bilo, da kmetje „vskup držijo“ (Slol samo do volitev! Op. ured.) Zlasti se jim zdi zelo škoda, ako bi dobila naša slovenska stranka premalo glasov za izvolitev poslanca v narodno skupščino, kar bi prišlo po njihovem mnenju v prid zopet le socijalnim demokratom. Gospodje Bauernbündlerji naj prepušajo skrb za našo stranko raje nam. Kaj nam je storiti in kako bomo pri volitvah nastopili, to je zadeva, ki zanima v prvi vrsti nas in naše volilce, ne pa Bauernbund. Sicer se pa nam z agitacijo za volitve prav nič ne mudi. Mi bi radi slišali najprej, kakšne „uspehe“ so dosegli voditelji Bauernbunda za slovenske kmete na Koroškem in kako so izpolnili tiste „slovesne“ obljube, za katere so glasovali tudi Schumy in njegova stranka v St. Vidu. Ako je pa te gospode zapustil spomin, da se ne vedo vsega več spominjati, jim bomo prišli radevolje na pomoč. Zapomnijo naj si pa stari pregovor, da gre osel samo enkrat na led.

Marija na Zili. (Izjemen slučaj.) Kakor v več drugih občinah, okrajno glavarstvo tudi z našim ljudskim štetjem ni bilo zadovoljno ter odredilo revizijo. Domači števni komisariji, ki slučajno niso bili bauernbündlerji, so štetli vse, kakor bolj pravično in naštetli zato preveč Slovencev. Število teh je bilo treba reducirati, kajti sramoto bi delali občini, ki je pridobila po zaslugi bivšega župana, bauernbündlerja Gailerja popolnoma nemško lice, še bolj pa bi se izkazala ziljska župnija nevredna nemškega župnika. Od okrajnega glavarstva poslani komisar, ki je „revidiral“ Slovence od hiše do hiše, naleti tudi na neko Nemko, ki pa je bila vpisana za Slovenko, dasi je njena jezikovna in narodna pripadnost v resnici nemška. Zopet slučaj, si je mislil g. komisar ter zastavil ženi vprašanje: Kaj ste, Nemka ali Slovenka, meneč, da bo dobil kakor v drugih slučajih povoljen odgovor ter na števni poli prečrtal „slovenisch“ in nadomestil z „deutsch“. Odgovor pa se je glasil proti pričakovanju g. komisarja čisto drugačno. Pogumna žena mu je namreč odgovorila nekako takole: Vem, čemu prihajate. Ako mislite, da bom preklicala to, kar

sem izpovedala pri ljudskem štetju, se zelo motite. Sem sicer rojena Nemka, pri ljudskem štetju pa sem se dala vpisati za Slovenko in sicer z ravno isto pravico kakor se zapisujejo Slovenci za Nemce. Na tem ne dam nič spreminjati tako dolgo, dokler ne boste popravili ljudskega štetja tudi pri Slovencih. G. komisar je uvidel, da se s trdovratno Nemko ne da nič opraviti, ter je osramočen odšel. Tako je obsodila pošena Nemka naše renegate in oblasti, ki jih podpirajo. Ali se še ne bodo izpametovali?

Libeliče. (Kdo je ropar?) Celovski listi so zagnali junija velik krik, ker so Libeličani v noči na 9. junija ukradli v Potočah brizgalnico in jo prepeljali nazaj v Libeliče. Brizgalnica je last libeliških posestnikov, katero so ukradli pred predajo Libelič jugoslavanskim oblastem Potočani z drugo šolsko opremo in opravo občinske pisarne. Ker ni bilo pričakovati vrnitve zakonitim potom, so segli Libeličani po samopomoči. Brizgalnica se je sedaj slovesno blagoslovila. Naše oblasti zato zaprejo vsakega, ki pride na naše ozemlje in se je udeležil prevoza svoje lastnice. S tem hočejo izsiliti vrnitev brigalnice in drugega gasilnega orodja.

Rikarja vas. (Sadovi naših utrakvističnih (?) šol.) Treba se je Slovencu peljati samo skozi našo vas, pa bo marsikaj doživel. Ogovoriti mu je treba kakega otroka — šolarja — slovensko in dobil bo odgovor: „Bindiš aber niks“. Posebna ena deklica se s tem ponosno, katere stariši in ded so živeli od podpor Slovencev, sedaj pa iz hvaležnosti dobrotnike izživa. To je začetek, ko se začnejo otroci sramovati svoje lastne matere in pljuvati na nje, ko dorasejo bodo pa vihteli palice. To bo sicer manj prijetno ali plačilo bo vsekakor zaslužno.

Golšovo pri Žihpoljah. „Koroška Domovina“ v zadnji številki prav nesramno napada č. g. dek. Čemerja, ki leži že dalje časa težko bolan v bolnišnici „Usmiljenih bratov v St. Vidu“. Obrekovati, zasmehovati in blatiti bolnika, ki takorekoč leži na smrtni postelji, je pač zmogljivo le koroški nemškutar. Sirovost, podivjanost, brezsrčnost so lastnosti, ki dičijo naše renegate in njih glasilo. Proč od njih!

Žrelec. Zapustil nas je skoro po dveletnem službovanju g. provizor Janez Petrič, vnet in goreč dušni pastir. V teku svojega bivanja med nami si je pridobil g. provizor vsled svojega prikupljivega in prijaznega obnašanja, še bolj pa vsled gorečnosti za čast božjo, splošen ugled in spoštovanje pri vseh faranih brez razlike mišljenja in narodnosti. Kot vnet dušni pastir je bil mož na svojem mestu in njegov trud v cerkvi, šoli, prižnici in spovednici naj poplača ljubi Bog. Po njegovem marljivem prizadevanju je dobila naša farna cerkev nove zvonove. Zelo neradi vidimo, da ste nas po ukazu svojih višjih morali zapustiti, a upamo, da ne za vedno. Upamo, da se sčasoma zopet vrnete med nas in ostanete v naši sredi kot stalen župnik. Zato, g. Petrič, Vam kličemo v slovo: Na svidenje! Podljudelju, kamor pride g. provizor, pa častitamo, da dobi tako vnetega dušnega pastirja.

Lipica. (Nov most.) Dne 22. julija t. l. se je ob 10. dopoldne novo sezidani most čez Dravo, ki je bil za časa koroških bojev do polovice razstreljen, zopet „blagoslovil“ in otvoril prometu. Govorila sta deželna poslanca Lemež in Klančnik ter pliberški zdravnik dr. Herbst. Lemež je večinoma razlagal zgodovino Lipiškega mostu. Enega pač nismo mogli prav razumeti, kar je povedal, da je namreč razrušenje mostu l. 1919 bilo „eine kühne Tat“, bržkone zato, ker je zopetna postavitev stala deželo celo milijardo in 268 milijonov kron. Herbst je govoril v velenemškem tonu in rekel, da nam bo novi most kazal pot k nemškemu narodu. Po končanih govorih je pliberški moški zbor zapel par nemških pesmi. Radovednežev se je posebno tekom popoldneva nabralo precej veliko, ki so prišli prav od daleč, pa so se nekam razočarani vračali domov, ker so večkrat pričakovali. Omenjeno bodi še, da je ob ti priliki izostal vsak cerkveni obred in se je novi most blagoslovil samo s pivom, godbo in plesom. Pač moderno!

Obsodba. V imenu republike! Kazensko okrajno sodišče I. na Dunaju kot tiskovno sodišče je danes ob odsotnosti zasebnega tožitelja Josipa Glantschniga in prisotnosti obtoženca Josipa Zinkovskega ter zastopnika zasebnega tožitelja dr. Karol Müllerja obravnavalo tožbo, ki jo je vložil zasebni tožnik proti Josipu Zinkovskemu, 49 let staremu, oženjenemu, odgovornemu uredniku „Koroškega Slovenca“, radi prestopka § 30. tisk. zak., in tožnikov predlog o kaznovanju in objavi razsodbe z razlogi v „Koroškem Slovencu“, in razsodilo: Josip Zinkovský je kot odgovorni urednik „Kor. Slov.“ kriv razžaljenja časti po §§ 488., 491. kaz. zak., ker je z objavo dopisa z naslovom „Olešnica“ v 12. številki imenovanega lista z dne 21. marcem 1923 zamemal ono pozornost, s katero bi objava kaznive vsebine v listu izostala. S tem je zakrivil prestopok po § 30. tisk. zak. in se kaznuje po istem odstavku z 100.000 (stotisoč) K denarne globe ali 48urnim zaporom in po § 389. s plačilom stroškov kazenskega postopanja. Josip Zinkovský je po § 43. tisk. zak. obvezan priobčiti brezplačno obsodbo z razlogi v prvi ali drugi številki po dostavitvi in pravomočnosti obsodbe v istem delu imenovanega lista in z istimi pismenkami kot dopis „Olešnica“. Ako bi imenovani list obsodbe tudi v drugi številki po dostavitvi in pravomočnosti obsodbe ne hotel priobčiti, tedaj ne sme več izhajati. — Razlogi: Vsled objave dopisa „Olešnica“, posebno vsled mest: ... kraljuje general Zepej Glančnik. Za časa vseмогоčnega kraljevanja roparskih volksverovcev je bil Zepej njih vodja. ... Slovensko petje fantov je Zepeja tako razburilo, da je našega Vasteja takoj ovadil radi razžaljenja časti. Kajne Zepej, resnica bolj! ... generala Zepeja ... kije zatajil svoj materni jezik, kije sokriv divjanja roparskih volksverovcev 1919, je bil zasebni tožitelj izpostavljen javnemu zasmehovanju odnosno po krivem obdolžen gotovih nečastnih, ali nenravnih dejanj, ki ga zamorejo v javnem mnenju prezirati in ponižati. S tem je dejanski stan prestopka proti varnosti časti po §§ 488., 491. kaz. zak. stvarno podan. Ker dokazovanje osebne krivde obtoženčeve, da bi mu bila znana vsebina dopisa pred natiskom, ni doprineslo in ker dokaza resnice sploh ni nastopil, se je moral po § 30. tisk. zak. obsoditi. Pri odmeri kazni so bila obtežilna večkratna razžaljenja, olajšujoča pa neomadeževanost. Ostale odločbe so utemeljene po navedenih zakonskih odstavkih. Dunaj, dne 26. junija 1923. Dr. Christoph Höflmayer. Poslovni broj U I 186/23/7.

Škocijan. (Strele.) V sredo 18. julija popoldan je udarila strela v električno centralo ter jo močno poškodovala, da dva dni ni bilo luči, dokler ni g. Elin vso star zopet spravil v red.

Led. V Dravi je utonil Jos. Schalk, doma iz Gradca. Bil je v službi pri Svetuju. Šel se je kopat z nekim mladim gospodom, ki je tam na obisku. Tok Drave ju je odnesel s seboj, cel kilometer daleč. V Drumljah se je mlademu gospodu posrečilo, da se je rešil na desni breg. Potem se je prepeljal z brodom pri Žvabeku zopet na levi breg. Schalk je izginil v Dravi in ga kljub vsemu iskanju niso našli. Pač pa je bilo slišati, da so pri Sv. Lovrencu na Pohorju na Štajerskem potegnili iz Drave neznano moško truplo, o katerem mislijo, da ga je Drava prinesla iz Avstrije.

Drabunaže. (Smrtna kosa.) Kruta smrt neusmiljeno redči naše vrste. V soboto 21. julija je pobrala g. Nežo Cimpaser, pd. Mohorico, ki je desetletja bolehal na zavratni neozdravljivi bolezni in ji nazadnje podlegla. Z njo smo zgubili zavedno Slovenko jeklenega značaja, ki naj bo za zgled vsem koroškim Slovenkam. Počivaj v miru!

Škocijan. (Pogrebi.) Pri nas smo imeli v kratkem času 4 pogrebe. Najprej smo pokopali zavedno Slovenko Živinjo v Vinarah, kmalu nato Rebernikovo gospo, čez teden dni gosp. Piceja, pd. Furijana, drugi dan že Pivkovega Valentina. N. p. v m.

Ali si že kaj pisal v Koroškega Slovenca?

GOSPODARSKI VESTNIK

Sadjarska opravila v avgustu.

Komur je zaostalo kaj iz julija, naj nemudoma izvrši zamujeno. Ko smo sami opravili svoj vrt, opomnimo še soseda na napake v njegovem sadovnjaku! Ogled bi bil kaj koristen tudi v avgustu, sploh vsaj vsak mesec enkrat. Listne uši, krvava uš in razni drugi škodljivci nič ne počivajo, ampak delajo večjo škodo.

Od sredi julija dalje pa ves avgust zori rano pečkato sadje (poletne hruške in jabolka). Tu naj pomni vsak sadjar, da ostanejo zgodnje hruške in jabolka le tedaj v dobri sadni shrambi 10—14 dni nepokvarjena, ako jih odberemo vsaj en teden prej, preden so na drevesu užito zrelo.

Rano sadje je zrelo, ko začno z drevja padati prvi piškavci in ko posamezni navadno črvivi sadovi na drevesu porumene, sploh izpremene barvo, dočim je večina sadja še zelena. Takoj takrat je treba sadje vse obtrgati in zložiti v shrambo. Tu v nekaj dneh pozori (zmedi) in je veliko okusnejše nego tisto, ki popolnoma dozori že na drevesu. Ako se meddi na drevju, nam polagoma popada vse na tla in zaleže prav malo, ker se deloma razbije, deloma ga pobere ljudje, deloma ga pa pokvarijo žuželke. Kdor pa ga obtrga o pravem času in vsega hkrati, se zamudi najmanj, ga lahko proda ali pa koristno uporabi doma, ko je uležano.

V avgustu je zadnji čas, da veje močno obloženega drevja podpremo ali na kakršenkoli način zavarujemo, da jih teža debelečega se sadja ne pritisne k tlom ali celo ne polomi. Podpiranje vej ima dvojen pomen, prvič s tem obvarujemo drevje, da da se mu ne odlomijo veje, drugič pa jih hočemo zadržati z oporo v njih naravni legi ker se sicer ne spravijo rade nazaj v prvotno lego, čeprav jih jeseni rešimo težkega bremena. Drevje pa, ki mu veje vise prav do tal, ni le jako nepripravno, ker moramo pod njim kositi, večkrat tudi pasti živino, ampak tako drevje se ne razvija povoljno, ker iz visečih vej kaj radi poganjajo naravnost navpik gosti poganjki, roparji, ki jako slabe prvotno, rodovitno vejevje.

(Dalje sledi.)

Dunajski trg. Meso: govedina 12—42.000, teletina 26—40.000, zrezek 50—60.000, svinjina 32—46.000, ovčje meso 12—32.000, kozje 12—20.000, povojeno 34—48.000, konjsko 12 do 20.000, slanina 24—30.000, domače maslo 36—38.000 K za kg. Sirovo maslo 56—58.000, skuta 16—22.000 K za kg. Jajce 1180—1400 K. Zelenjava: lamski krompir 700—800, letošnji 1300—2100, zelen fižol 6—7000, zelen grah 4—8000, kumare 2—7000, čebula 2—4000, česen 4—6000, gobe 28—32.000 K za kg. Sadje: češnje 6—12.000, višnje 8—14.000, marelice 8—12.000, breskve 10—14.000, jabolka 6000 do 10.000, hruške 4—10.000, slive 6—8000, ribez 8—10.000, kosmulje 10—12.000, črnice 6—8000, malinje 14—22.000 K za kg.

Borza. Dunaj, 30./VII. Dolar 70.560, nemška marka 0,04½, funt šterling 323.200, francoski frank 4105, lira 3050, dinar 722, poljska marka 0,30, švi-carski frank 12.540, češka krona 2089, ogrska 2,15 avstr. kron.

Curih. 30./VII. Avstrijska krona 0,0079, nemška marka 0,0005, poljska marka 0,0028, ogrska krona 0,03, dinar 5,85 centimov.



RAZNE VESTI



Na Madžarskem je 8 milijonov prebivalcev. — Pri prehodu čez državno mejo sme vzeti vsak potnik sedaj s seboj 4 milijone kron. — V Nemčiji se nahaja v prometu 25 bilijonov papirnatih mark. — Vsi jugoslovanski gozdovi predstavljajo vrednost 60 milijard dinarjev. — Plavač Oto Kemerich je preplaval 13 km široko Bodensko jezero. — Nemška državna banka je dala v promet bankovce po 1,5 in 10 milijonov mark. — Na Koroškem se je naštel od 15.—21. julija 460 brezposelnih. — Pri železniški nesreči na progi Sofija—Varna je bilo 103 potnikov mrtvih in 300 ranjenih. — V Sisku je bil obešen morilec Ivan Pajank. — Trboveljski rudarji so stopili v stavko. — Z 8. julijem je znašalo število brezposelnih v Angliji

1.118.000. — Na nemški gimnaziji v Novem Sadu v Vojvodini se odpre letos tretji razred. Pod Ogrsko v Vojvodini ni bilo nobene nemške šole. Ker je premalo dijakov, se Nemci boje, da bi se šola ne zaprla. Če se zapre, bodo pa rekli, da se jih zatira.

Novo poštno pristojbine. S 1. avgustom se je zvišala pošta za 50%. Pismo v tuzemstvu do 20 gramov bo treba frankovati s 600-kronsko znamko, do 40 g 800 K, do 100 g 1000 kron; dopisnica 300 K; rekomandacija 1000 K; ekspresnina 2000 K. Tiskovine do 50 g 100 K, do 100 g 200 K, do 250 g 600 K; vzorci do 250 g 600 K, do 500 gramov 1200 K. Poštne nakaznice do 50.000 K 500 K, do 100.000 K 1000 K, do 250.000 K 2000 K, do 500.000 K 4000 K, do 1.100.000 K 6000 K, do 1.500.000 K 8000 K, do 2.000.000 K 10.000 K, do 2.500.000 K 12.000 K, do 3.000.000 K 14.000 K. Paketi do 1 kg 2400 K, do 5 kg za 75 km daljave 5000 K, 150 km 6000 K, 375 km 8000 K, čez 375 km 10.000 K; do 20 kg 20.000 kron, 24.000 K, 32.000 K, 40.000 K. — Tudi brzojavne pristojbine se zvišajo: ena beseda v tuzemstvu 600 K, en brzojav najmanj 6000 K; v Jugoslavijo in Čehoslovaško ena beseda 1200 K, en brzojav najmanj 12.000 K; v Italijo 1800 K, najmanj 18.000 K. Za Nemčijo veljajo iste pristojbine. Za inozemstvo: Italijo, Romunijo, Čehoslovaško pismo do 20 g 1600 kron, za vsake daljine 20 g 1000 K; dopisnica 900 K; tiskovine do 50 g 400 K. Za Jugoslavijo in ostale države: pismo do 20 g 2000 K, za vsake daljine 20 g 1000 K; dopisnica 1200 K; rekomandacija 2000 K.

Koliko denarja se sme vzeti v tujino? Potnikom iz Avstrije v tujino je bilo sedaj dovoljeno vzeti s seboj samo 500.000 K, svoto, ki je bila pri daljših potovanjih že prve dni izčrpana. Učinek te odredbe je bil ta, da so segli potniki po samopomoči, ki ni bila v skladu z obstoječimi zakoni. Tako so prišli navzkriž — ako so bili pri tem zasačeni — z obmejno policijo. Po najnovejši devizni naredbi je bila zato določena svota 4 milijonov K za vsako osebo, za kar ni potrebno nikako dovoljenje Narodne banke. Kdor rabi še več denarja, ga lahko kupi do 5 milijonov pri deviznih trgovcih, kar se zabeleži v potni list.

Kje dom jemoj? V slovenskem Korotanu.

Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Mariboru združena z vrtnarsko, vinsko, umetniško in gradbeno razstavo. (Od 15.—26. avgusta 1923.)

Z velikimi koraki se bliža otvoritev „Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe“ v Mariboru (od 15. do 26. avgusta 1923), ki bo ena največjih in najboljših industrijskih-obrtnih razstav. S polno paro se vrše dela na razstavišču. Poleg že stoječih se zgradi še par novih, velikih in lepih paviljonov. Pa ne samo na industrijsko-obrtnem polju bo odgovarjala razstava svojemu namenu. Pridruženi so tudi posebni oddelki za gradbeno stroko, vrtnarstvo, vinarstvo in umetnost, tako, da bo razstava nudila celotni gospodarski pregled našega severnega ozemlja. Razstava bo nameščena v moderni zgradbi dekliške meščanske šole, na vrtu Dijaškega doma, in v Prešernovi ulici, ki se v to svrhu za časa razstave zatvori. Na vrtu Dijaškega doma, ki je v to svrhu že od lanske razstave preurejen, bo nameščena vrtnarska razstava, ki bo nekaj izvanredno lepega. Poleg vrtnarskih pridelkov bo urejena drevesnica, ki bo nazorno prikazala vzgojevanje drevesc od semena do drevesca in bo zlasti zanimala sadjarske kroge. Poleg tega bo na vrtu postavljenih več paviljonov, točilnica razstavljenih vin, bufet in veselilni prostor. V šolskem poslopju bo nameščena industrija in obrt. Vsaka stroka bo imela svoj oddelek. Na vseh hodnikih in stopnišču bodo razmeščene okusno izdelane reklamne table. Povsod se vidi, da bo razstava v vsakem oziru na prvem mestu.

Že sedaj vlada za razstavo vsestransko zanimanje. Ne le iz cele države, tudi iz inozemstva je prijavljen številni obisk. Iz Hrvatske, Bosne in Hercegovine, Dalmacije in Srbije je pripravljenih več korporativnih posetov. Že to samo priča, da bo razstava res nekaj

lepega, primerne in zanimivega. Vsakomur, ki se količkaj zanima za naše narodno gospodarstvo, priporočamo ogled razstave. Zlasti je potrebno in priporočljivo, da si jo ogledajo razen trgovcev in konzumentov vsi industrialci in obrtniki. Marsikateri bo videl in našel na razstavi predmete, ki jih ne pozna, a bi jih lahko izdeloval in imel nov vir dohodkov. Več glav več zna in marsikateri obrtnik bo videl ta ali oni predmet drugače, boljše, pripravnije izdelan, kakor se je on učil. Tudi s tem bo razstava mnogo koristila.

Za obiskovalce razstave je preskrbljeno v vsakem oziru. Na vseh železnih in imajo obiskovalci polovično vožnjo, če se izkažejo s tozadevno legitimacijo. Legitimacija, ki velja ob enem kot permanentna vstopnica, se dobi pri vseh denarnih zavodih in stane samo 20 dinarjev. Kjer ni v kraju prodajalca legitimacij, se obrnite direktno na upravo razstave v Mariboru, da vam jo doloži. Legitimacije se dobe tudi pri vseh obrtnih društvih in združenjih.

Da zunanji obiskovalcem ne bo treba skrbeti za prenočišča, je osnovan poseben Stanovanjski odsek, ki bo vsakemu obiskovalcu nakazal prenočišče proti zmerni odškodnini in je vsako izkoriščenje obiskovalcev izključeno.

Vse obiskovalce opozarjamo na to, da se poslužijo te prilike za ogled Maribora in okolice. Za časa razstave bo odprt tudi mestni muzej, ki hrani marsikatero zgodovinsko znamenitost. Uprava se bo trudila, da bo šla vsakomur na roko in ustregla vsem željam. Zato pa: Posetite Industrijsko-obrtno vzorčno izložbo v Mariboru!

Za tiskovni (volilni) sklad so darovali:

Globasnica: Miha Sadiak 1000, Jožef Pikolo 1000, Barba Pikolo 1000, neimenovan 10.000, Fran Sadjak 1000, Polona Sadjak 1000, neimenovan 8000. Janez Wutte 1000, Jurij Hutter 2000, Lovro David 1000, Peter Greiner 10.000; Šteben: Igo Ižep 2000, Aleš Dimpelnik 4000, Franc Wölfel 2000, Matija Podev 5000, Jožef Jeri 2000; neimenovan iz Slov. Plajb. 5000; neimenovan iz Galicije 5000; kmet v Kozju 5000; Miha Spek, Žrelec, 7000; neimenovan iz Celovca 10.000; Franc Černjak, Bače, 10.000; neimenovan iz Ščedna 3000; Andrej Mikula, Čače, 10.000; neimenovan 50.000; Josip Zupanc 5000; Hodiše: J. Roper 5000, J. L. 10.000, R. Kaufič 2000; Fl. Gatol, Struga, 10.000; Jan Toplicer, Ležbe, 5000; Štefan Bayer, župnik, Loga ves, 45.000; M. Potopnik, Marija na Zili, 10.000; dr. Fr. Zeichen, Pliberk, 20.000; nabrano na poroki g. Likeba v Dobu 110.000; Anton Erat, Marija na Zili, 2000; neimenovan iz Bistrice 10.000 K. Ivan Hochmüller, Maribor, 10; J. Kuster, Maribor, 10; Ernest Ferjančič, Zemun, 15 dinarjev. Darovalcem srčna hvala.

Listnica uredništva.

Dopisnikom. Opozarjamo Vas na nove poštno pristojbine, ki so stopile v veljavo s 1. avgustom. Nezadostno frankovano pošto ne bomo sprejemali. — J. K., **Študenti.** Srčna hvala, čeravno si slabo zadel.

Čist... okusen

in pri tem res poceni... to je „Franck“. .. Mar bi se brez razloga sodilo povsod in vselej tako? .. Zakaj ne opustijo varčne gospodinjne svoje navade in zahtevajo izrečno „Pravi Franck z mlinčkom“?